

РАДИ ЦАРЕВ НЕОБИКНОВЕНИ ПРИЯТЕЛИ

chitanka.info

Гарванчето видя полуоглозганите кости, които се белееха във високата трева, кацна на близкия храст, поогледа се. Предпазливостта му не беше напразна — на двадесетина крачки, в сянката на леските лежеше вълк. Неговата сиво-червеникава козина, изпъстрена с черни косми, се сливаше с потъмнелите стари листа. Младата птица потръпна, заследи го с пъргавите си очи.

Натъпкал стомаха си със сърнешко месо, хищникът беше изпаднал в блажена дрямка. Птицата се размърда неспокойно — как да похапне от съблазнителните късчета месо, останали по костите. Вълкът едва ли щеше да позволи да се посяга на плячката му.

Гарванчето се спусна, връхлетя върху костите, кльвна бързешком и пак кацна на храста. Погледна към звяра — той продължаваше да дреме равнодушно. Вълкът беше опитен, стар ловец. Напълнесе ли стомаха си, търсеше спокойствие, не би го нарушил заради едно нищо и никакво пиле. Малкият се престаши, кацна до костите. Късаше месо, а едното му око все поглеждаше към стопанина.

От тоя ден гарванчето се навърташе близо до леговицето на стария вълк. Съмнеше ли, литваше и кръжеше полека над храстите. Острите му очи търсеха сивия ловец и неговата нощна плячка, която му се струваше по-вкусна от всичко друго.

Младата птица беше загубила родителите, братята и сестрите си в една бурна нощ, когато гръмотевицата изгори гнездото на старата дива круша, която растеше до дълбокия дол. Тя не подозираше, че присъствието на вълка — единственото същество, което отпъждаше самотата ѝ, правеше тая храна по-привлекателна.

Отначало вълкът ръмжеше, щом го зърнеше, но бързо привикна с птицата. И той беше самотник — години се бяха изминали, откакто живееше сам-саменичък. По-късно чакаше гарванчето да дойде, пазеше остатъците от лисиците, бяха станали приятели.

Нахранеше ли се, гарванчето не отлиташе веднага към клоните на родната дива круша. То кацваше на някой клон, пограчваше, навеждаше ту едната страна на главата си към вълка, ту другата. Гледаше го втренчено с тъмнокафявите си очи — това бяха приятни мигове и за двамата. Сивият ловец издаваше гръдни сподавени звуци, които не приличаха на ръмжене, бяха дори гальовни.

Снегът валеше на едри парцали, които покриваха земята, камъните, натрупваха се по хоризонталните клони. Светът стана някак друг, студен, еднообразен — не приличаше на тоя, който познаваше младата птица.

Напоследък вълкът не излизаше на лов. Преди седмица животното се катереше по сипеи от едри камъни, които се срутиха под него. Старият ловец се опита да избяга, но те го застигаха, удряха го, едва не го затрупаха целия. Когато се измъкна най-послед, той куцаше. Предният му ляв крак беше счупен.

Когато мразовитото утро полази надолу по пустия склон на планината, гарванът излезе от сухото убежище под кръстосаните клони на крушата и полетя над заснежената пустош. Намери дирята на приятеля си в снега — беше излязъл на лов. Проследи я във въздуха — отначало виждаше само вълчите стъпки, после се преплитаха с други дири. По-късно видя хищника и плячката му. Заекът подтичваше на десет крачки пред вълка. Старият ловец правеше дълги крачки в снега, цялото му тяло се измъташе нагоре, потъваше до корема, но дългоухият беше млад, силен, можеше да избяга далече.

Гарванът виждаше приятеля си за пръв път на лов. Обикновено хищникът излизаше да ловува вечер, но сега и дългата зимна нощ не му беше стигнала да улови дивеч. Птицата кацна на самотното дърво, което стърчеше сред камънаците. Вълкът седна на задните си лапи да почине за миг. Заекът се спря, наостри уши — погледна дръзко към хищника със своите едри, златистокафяви очи.

Сивият ловец направи усилие и тръгна към недостижимата плячка. Хълбоците му се надигаха и спадаха уморено, от козината му се виеше пара. Дългоухият хладнокръвно го изчака да направи петшест крачки и чак тогава се затича с отмерени скокове. Безплодното надбягване започваше пак, но тоя път заекът се излъга.

Младият гарван, който беше наблюдавал безмълвно нямата сцена, се размърда на клона, излетя, изграчи пресипнало. Спусна се светкавично към заека, настигна го, насочи двата си крака към гърба му и удари силно. Животното се повали, изненадано от неочакваното нападение.

Заекът повдигна глава за миг да види новия враг, но беше забравил за стария ловец. Дълъг скок, белите зъби се склочиха,

дългоухият извресця, изви се, но челюстите на хищника никога не биха изпуснали хванатата плячка.

Зимата напредваше, ловът не вървеше и в една мъглива сутрин вълкът се спусна направо към селото, чиито комини пушеха отвъд настръхналите клони на дърветата. Гарванът го следваше отблизо, не се питаше къде отиват. Опитният ловец го водеше на лов. Птицата прехвърчаше от дърво на дърво и от време на време пограчваше с надебелял глас.

Стигнаха до първите ниви, където се изгърбваха копи слама, подобни на гигантски животни. Отгоре бяха покрити с шуби от сняг, а отстрани сламата беше потъмняла от влагата и слънцето — беше добила меки, пастелни кафяво-зеленисти багри. Сивият ловец наведе глава към подножието на най-близката копа. Ушите му се наостриха, вслушваха се. Гарванът кацна до него — долови слабо цвърчене. Вълкът се изгърби, с бързо движение на лапата отгреба слама и сняг.

В дупката се замятаха сиви мишки. Хищникът хвана една със зъби, друга затисна с лапата. Гарванът улови трета в мига, когато вече потъваше в сламата. Двамата приятели мишкуваха дълго.

По бреговете на ручеите изби първата зеленина — приближаваше пролетта. Снегът продължаваше да се държи по северните склонове на доловете и между храсталаците. Изглеждаше посивял, нечист, по краищата на преспичките се бяха образували полупрозрачни ледени корици. Гладът ставаше непоносим — и мишките не можеха вече да нахранят хищниците.

В тоя мрачен, навъсен ден боровата гора отвъд дола привлече гарвана. Прилетя в нея, започна да я претърсва. Шмугваше се между клоните на боровете, но дълго не можа да открие нещичко за похапване. Накрая кацна на старо криво дърво, по напуканата кора на което се бяха втвърдили едри буци смола.

Ето, просвири мъничка птичка, която не се виждаше между студената зеленина на короните. Слабо цвърчене достигна до слуха му. През две дървета, из стъблото на вековен бор се показва мъничка главица. Гарванът се сви, не биваше да го забележи. Катерицата се показва цялата, изправи се на сухото клонче пред отвора на хралупата,

вслушваше се в гласеца на птичката. Може би искаше да я види — тъй заспала беше гората през зимата.

Птичката замлъкна, беше се отдалечила. Катерицата пооправи главицата си с двете предни лапички. Покатери се по дънера, после скочи на сухото клонче и влезе в леговището си. Гарванът прилетя безшумно на съседното дърво, сгуши се сред настръхналите иглици на клоните му. Не можеше да улови катерицата в нейното убежище — отворът беше тесен, за да провере тялото си. Трябваше да я издебне, но как?

От клоните се откъсна шишарка, удари се в дънера и падна на снега. Във въздуха остана да се носи сух, звънлив ек. Главата на катеричката се подаде пак. Нейните едри очи се озърнаха, търсеха причината на шумотевницата. Гарванът се позаклати на клона. Ту изправяше набитото си тяло, ту се снижаваше, сгъваше в колената силните си крака, по които лъскаха гладки, черни люспи. Изглеждаше някак напрегнат. От гърлото му напиреха звуци, сподавяше ги, преглъщаше мъчително, като че беше глътнал голям сух плод.

И изведнъж нададе остър неприятен крясък. Тъй кряскаха сойките, когато видеха хищник или човек да върви между дърветата. Катерицата се подаде мигновено, излезе на сухото клонче. Навеждаше главицата си, търсеше вълка или лисицата, които беше зърнала сойката. Краката изхвърлиха гарвана, крилата му удариха кичурите иглици, устреми се към животинчето.

Дългият клюн удари вцепенената катерица по главата. Тя изтърва клончето, блъсна се един-два пъти в гъвкавите вейки и падна долу. Черната птица се изви спираловидно около дънера и налетя пак върху жертвата си. Силният клюн се мерна светкавично — катерицата не можа да се свести.

Следния ден гарванът пак претършува боровата гора, но не намери катерицата. Сред една драка долови слабо движение. Черната птица направи голям завой, за да не подплаши дивеча, плъзна се ниско и кацна на двадесетина крачки. Старият заек стоеше в средата на храста, чиито стъбла бяха полускрити в сухи сиво-жълтеникави треви.

Птицата гледаше втречено дългоухия, не можеше да вземе решение. Налетеше ли, не би могла да има успех. Драката беше гъста, бодливите клонки се преплитаха на всички страни. Не, не биваше да го напада. Гарванът се плъзна тихичко над земята, устреми се към

леговището на вълка. Стариият ловец се изправи, когато дочу развълнувания грач на приятеля си, излезе навън, позажумя на дневната светлина. Прозина се стръвно, зъбите му се белнаха, дочу се сухо изтракване — бяха се срещнали. Черният подхвъркна настрани, кацна на земята. Главата му се извиваше, клюнът правеше нетърпеливи движения нагоре-надолу. Птицата като че се стараше да каже нещо със своя грач, запъти се наляво, подхвъркна ниско над земята.

Опитният хищник долови, че се е случило нещо извънредно, пристъпи с накуцване към приятеля си. Гарванът литна по-нататък, поведе го към драката, където се криеше дивечът. Вървяха тъй, докато вълкът подуши слабия мирис на плячката, превъзможна остриите болки и се втурна с дълги скокове.

След сполучливия лов двамата потеглиха към леговището на сивия ловец.

Стариият вълк се усещаше все по-зле. От студа ли, от старата рана ли, кракът му се вдървяваше вечер. Отпускаше се чак към пладне, когато го нагрееха животворните лъчи на бледото слънце. Острата болка в раненото рамо на хищника се засилваше с всеки изминат ден. Поради това лежеше все по-дълго в топлото леговище. Възрастното животно гладуваше, отслабваше, очите му угасваха, губеха остротата си, ставаха мътни и безизразни.

Гарванът кацаше до отвора на леговището, грачеше настойчиво. Вълкът долавяше какво желае неговият приятел — канеше го да стане и да тръгне подире му. Пак беше открил дивеч, но болката в плешката беше тъй свирепа.

И в тая хладна утрин гарванът пристигна с първите слънчеви лъчи. Крясна един-два пъти и събуди вълка. Ноздрите на хищника се сбръчкаха стръвно, преди да отвори очите си — миришеше на месо. Лъхаше откъм птицата — тя се беше докосвала до плячка. Изправи се с мъка, в плешката го срязва болка, но успя да се подаде навън.

Гарванът подхвъркна, прилетя десетина крачки и кацна на земята, поведе го. Стариият ловец закуцука на три крака. Птицата подхвърчаше и грачеше окуражително. Неговият крясък, тъй печален за хората, вливаше сила в изтощеното тяло на звяра. Преминаха повече

от хиляда крачки, преди гарванът да завие към дола. Вълкът го последва по стръмния склон. На едно място не можа да се задържи, спъна се в коренаците и се търкулна чак до дъното. Черната птица заграчи, изчака го да стане и литна по-нататък. Изминаха двадесетина крачки и вълкът забрави страданието си — дъхът на месо стана близък. Втурна се, стигна до някакви камънаци, нападали от стръмния бряг на дола. На тях лежеше трупът на овца.

Смътно недоверие премина през главата на хищника. Лесната плячка събуди у него страх — не току-така се намираха мъртви овце. Старият ловец сдържа желанието си да впие зъби в плячката. Пристъпи крадешком, гърбът му се беше извил от напрежение. Заобиколи мястото предпазливо. Носът му душеше всяка педя земя, но не откри дъх на човек. Щом направи пълен кръг и стигна до собствените си следи, гладният се хвърли мълчаливо към овцата.

Седмица по-късно гарванът откри друга плячка — полуизядено магаре. Поведо другаря си към нея — стигнаха бързо до дълбокия дол. Вълкът се спусна криво-ляво до дъното, прескочи с мъка ручея, който течеше излиян между камънаците. Черната птица го чакаше горе на брега, кацнала на кривия клон на нискорасъл дъб.

Животното започна да се катери бавно по стръмнината, преодоля три-четири крачки, но болният крак се плъзна по влажните стари листа, сивото тяло се търкулна надолу, лапите се мятаха, за да намерят опора. И неочаквано изчезна, като че потъна в земята. Гарванът се вдигна във въздуха, изграчи тревожно, мина с бръснец полет по склона. Когато прелиташе втори път, дочу плачевното скимтене на приятеля си и кацна в подножието на стръмнината.

На това място зееше дупка. Наблизо стърчеше върхът на скала, оголена на дъното на дола. Придойдеше ли порой по оврага, каменното чело на скалата отклоняваше водата наляво, струите се завиваха във въртоп, който беше издълбал яма — хищникът беше паднал на дъното ѝ.

Вълкът се изправи, почвата беше покрита с изгнила шума. Отворът над главата му пропускаше слаба светлина. На ръба на отвора се очерта черното тяло на другаря му. Неговите лъскави очи го търсеха, издаваше призивен грач. Куражът се връщаше в сърцето на

звяра — беше изпаднал в беда, но не беше сам в нещастieto. Животното полази по дъното на ямата. Изправи се пипнешком на задните си крака, започна да драска по стената, но муцуната му достигаше едва до половината на височината. Клопката беше непреодолима за стария болен звяр, който не можеше дори да подскочи както трябва, а и да стигнеше до ръба, не би могъл да се задържи с ранения си крак.

Сивият ловец се пораздвижи, позатича се покрай стените на своя затвор, като че набираше скорост. После се хвърли с все сила по отвесната стена, скочи нагоре. Предните му лапи застъргаха по мъха и корените, прониза го болка, падна долу, върху него се изсипаха камъчета, мъх и пръст. Влизаха в ноздрите, очите и устата му, задушаваша го, заслепяваша го. Спусна се пак — нямаше време за губене. Трябваше да стигне до ръба, до светлината, но силите го напуснаха. Скоковете ставаха все по-слаби и слаби. Накрая легна по гърди, главата му се отпусна върху обезсилените предни крака.

Слънцето се издигна, бледата му светлина нахлу в дупката и гарванът видя приятеля си. Закрачи тромаво по ръба — поклащаше се ту на едната, ту на другата си страна. Грачеше недоволно, викаше го да стане, да тръгне. Вълкът не вдигаше очи, примижаваше неволно, поглеждаше настрана, но най-сетне повдигна глава и погледите им се срещнаха. Останаха втренчени за кратък миг. Сивият ловец гледаше птицата с израз на дълбока умора и безнадеждност. Устата му потръпваше, устните се гърчеха, като че желаше да каже на другаря си:

— Остави ме тук... Върви си... Свършено е с мене...

Гарванът го гледа дълго, навеждаше глава, изучаваше дълбочината на дупката, крачеше по ръба и полека-лека долови, че сивият ловец не ще може да го последва. По едно време се сепна, излетя и изчезна отвъд настръхналите върхове на храстите по брега на дола. Вълкът опря глава на лапите си и задрема печално.

Не след дълго дочу свистене на крила, черната птица се приземи до дупката, наведе глава и пусна вътре кост, по която имаше месо. Вълкът надуши плячката, оживя, челюстите му заработиха. После облиза устните си, обърна глава към гарвана — в очите му имаше само едно желание — месо, повече месо. Другарят му полетя пак към магарето.

Измина нощ, настъпи пак ден — вълкът лежеше на дъното на ямата. Времето минаваше за него в очакване на поредния къс месо, но нейде в тъмните недра на мозъка му се таеше огънчето на тревогата — бедата щеше да се появи отнякъде, щеше да го ухапе изневиделица.

И тя наистина пристигна. Иззад гребена на планината се подаде крайчецът на тъмен облак. Животното беше усетило развалянето на времето часове преди появяването на облака, но не обърна на това кой знае какво внимание — беше преживяло много бури през живота си.

Дъждът врхлетя, блъскаше гарвана, капките се плъзгаха по плътната му перушина и свистяха в мрака, но той, упорито свел глава, стиснал клона с яките си нокти, не се помръдваше. Вълкът беше на сухо, но скоро го замъчи смътно безпокойство. Стана на крака, затича се покрай стената, спираше се от време на време, ослушваше се тревожно. Земята потръпваше под лапите му, стените на дупката издаваха приглушени стонове, във въздуха се дочуваше слабо бучене и чудновато гъргорене.

Мътна струя вода влетя през отвора на ямата, последва я друга, която влачеше камъни — потокът прииждаше, набъбнал от силния дъжд в планината. Голям камък удари животното по главата и му спести по-нататъшни мъчения.

Сутринта гарванът дълго търси приятеля си, но ямата беше затрупана с камъни и никой не отвърщаше на грача му. Полека-лека птицата разбра, че вече никога няма да види побратима си. Издигна се във въздуха, полетя към дивата круша, където беше видял за пръв път белия свят. Черната му сянка се заплиташе в голите клони на дърветата, а от гърлото се откъсваха остри крясъци:

— Кра-кърраа... Кра-кърраа...

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 3 от 1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.